Maltese Literature Group Inc.
Grupp Letteratura Maltija Ink.
Incorporation No. A8686H
Kull korrispondenza għandha tintbagħat lis-Segretarju f'dan l-indirizz:
MLG, 477 Royal Parade, Parkville, Victoria 3052

FOLJU T'AĦBARIJIET
Numru 199 :: DIĊEMBRU 2012

Editur: Paul Vella
paul.vella44@gmail.com

Il-President u l-Kumitat
tal-Grupp Letteratura Maltija tal-Victoria
jixtiequ lill-membri kollha u l-familji tagħhom
u lill-qarrejja tal-Folju tagħna
Milied Hieni u Qaddis
u Sena Ġdida
mimlija saħħa, risq, barka u sliem!

IL-LAQGĦA ANNWALI ĠENERALI TAL-G.L.M.

Il-Grupp Letteratura Maltja tal-Victoria kellu l-Laqgħa Annwali Ġenerali nhar il-Ġimgħa, 23 ta' Novembru fil-Boardroom taċ-Ċentru Malti, Parkville.

Madwar 12-il membru kienu preżenti għal din il-laqgħa importanti. Kien hemm xi apoloġiji minn membri li għal xi raġuni jew oħra ma setgħux jattendu.

Wara talba minn Fr Dom Degiorgio, il-laqgħa bdiet bil-qari tal-Minuti tal-aħħar Laqgħa Annwali Ġenerali mis-Segretarja Rosemary Attard. Wara dan, it-Teżorier, Ray Anastasi, qara ir-Rapport Finanzjarju tal-Grupp għal dawn l-aħħar 12-il xahar.

Imbagħad kien imiss lill-President, it-Tabib Victor Sammut, biex jagħtina r-rapport tas-sena. Huwa qalilna li kull xahar inżommu l-laqgħa tagħna kull l-aħħar Ġimgħa tax-xahar fejn wara li l-membri jsiru jafu x'inhu jiġri, kulħadd ikollu ċans jaqra xi kitba tiegħu jew ta' ħaddieħor. Huwa kompla billi qalilna li matul is-sena tlifna xi għeżież tagħna, fosthom il-membru Joe Schembri, Solina Zerafa, omm il-membru tagħna Nazzarene Zerafa li joqgħod Queensland, u Doris Rizzo, li tiġi omm il-Viċi-President tagħna, Marie Louise Anastasi. Kellna ħafna attivitajiet, fosthom il-Festin tal-Milied għand il-ħbieb membri tagħna, Frank u Draga Bonett, f'Novembru tas-sena li għaddiet u l-Programm Mużiko-Letterarju f'Settembru li għadda. Il-President semma l-Folju tagħna li jżomm il-membri u l-ħbieb tal-Malti madwar id-dinja, infurmati b'dak li nagħmlu u xi tagħrif dwar dak li jkun qed jiġri hawn u f'Malta li għandu x'jaqsam ma' l-Ilsien Malti.

Il-membru tagħna Rose Lofaro tat prosit lill-Kumitat li baqa' jaħdem matul is-sena anki forsi meta xi membri ma setgħux jattendu. Minn naħa l-oħra, il-PRO, Paul Vella, irringrazzja lil Rose Lofaro tal-għajnuna tagħha fil-qari tal-provi tal-Folju.

Wara dawn il-formalitajiet, il-Kumitat ħalla l-mejda biex jinħatar kumitat ġdid. Is-Sur Charles Belli ħa s-siġġu u għamilha ta' Riċevitur, u qara n-nominazzjonijiet: President, Tabib Victor Sammut; Viċi-President, Marie Louise Anastasi; Segretarja, Rosemary Attard; Teżorier, Ray Anastasi; PRO, Paul Vella; u Organizzatur Soċjali, Salvina Vella.

Il-laqgħa spiċċat b'riċeviment ħafif fejn kien hemm pastizzi, kejks, imbid u xorb minerali, te u kafe`. Grazzi lil Charles Belli li għamilha ta' Riċevitur. *(Ritratt fuq il-lemin)*

Il-Kumitat il-ġdid tal-Grupp Letteratura Maltija tal-Victoria 2012-2013. Quddiem, mix-xellug għal-lemin: Ray Anastasi (Teżorier), Rosemary Attard (Segretarja), Dr Victor Sammut (President), Marie Louise Anastasi (Viċi-President). Wara: Paul Vella (PRO), Salvina Vella (Organizzatur Soċjali)

Membri li kienu preżenti: Quddiem, mix-xellug għal-lemin: Fr Dom Degiorgio, Charles Attard, Frank Bonett, Salvina Vella, Dr Victor Sammut, Rose Lofaro, Marie Louise Anastasi. Wara, mix-xellug għal-lemin: Paul Vella, Rosemary Attard, Ray Anastasi, Joe Lofaro u Laurie Armato.

Ktieb ġdid ippubblikat minn Klabb Kotba Maltin:

IL-KULTURA MALTIJA ta' Fiona Mallia

(Fiona Mallia tiġi n-neputija ta' Paul u Salvina Vella u hija għalliema f'De La Salle College, Bormla)

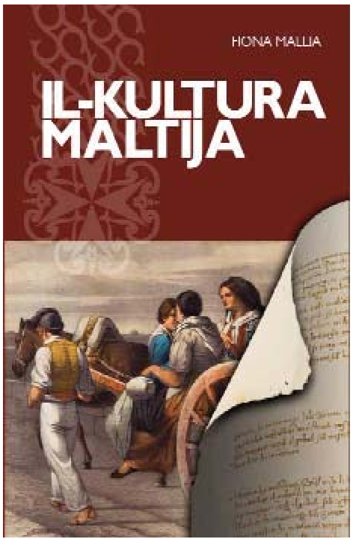

Il-bniedem huwa riżultat tal-ambjent li jgħix fih u tan-nies li jagħmilha magħhom. Għalhekk, kull pajjiż għandu l-kultura distinta tiegħu, li tinbidel maż-żmien minħabba taħlit, stil ta' ħajja u influwenzi differenti. Il-**Kultura Maltija** hija xempju ta' dan: il-fatt li Malta għaddiet minn taħt ħakmiet differenti b'kulturi differenti, dan wassal biex il-kultura tagħna tiżżewwaq bi tradizzjonijiet barranin. Dan jidher minn sempliċiment ħrafa jew xi ħaġa tajba għal żaqqna!

Dan il-ktieb, miktub minn Fiona Mallia, janalizza ħafna mill-aspetti kulturali Maltin, mill-ibgħad żminijiet sal-lum. B'dan il-mod, wieħed jista' jkollu idea ċara ta' kif żviluppaw xi drawwiet, xogħlijiet u passatempi, filwaqt li jsir konxju li dak li aħna llum huwa riżultat tal-kultura tal-imgħoddi li nbidlet skont iċ-ċirkustanzi taż-żmien.

Fiona Mallia

Skont Prof. Oliver Friggieri: *"It-tagħrif dwar tant oqsma varji tal-ħajja Maltija hu mogħti mhux biss b'ħila imma wkoll bi mħabba, b'rispett, bi stil komunikattiv li jwassal lill-qarrejja biex issa mhux biss ikunu jafu aktar dwar Malta, imma wkoll u fuq kollox biex issa japprezzawha aktar."*

Il-kontenut ta' dan il-ktieb jista' jservi bħala għodda siewja għall-istudenti li resqin għall-eżami taċ-Ċes u aktar u aktar għal dawk in-nies li jħossu l-ħtieġa li jkabbru l-għarfien tagħhom dwar art twelidhom.

ITTRI LI NIRĊIEVU MILL-QARREJJA . . .

Għażiż Paul,
Prosit u niżżikhajr. Il-Folju Letterarju li sawwartu qed iżomm fil-għoli l-fjamma ta' Lsienna għażiż. Ibqgħu xerrduh, u għolluh għax jixraqlu. Bqajtu Maltin tassew. Alla jseddaq ħidmietkom.
Mario Griscti

Għażiż Paul,
Grazzi tal- kopja elettronika tal-Folju tal-Grupp Letteratura Maltija tal-Victoria li ġentilment tibgħatli ta' kull xahar. Nifraħ lilek u lill-membri tal-Grupp Letteratura Maltija li tant qegħdin tagħtu kontribut siewi biex l-Ilsien għażiż tagħna, il-Malti, jibqa' ħaj u f'saħħtu anki 'l barra minn xtutna. Il-folju huwa tassew interessanti u żgur li jservi ta' ħolqa li tgħaqqad flimkien kemm lill-kittieba kif ukoll lil dawk li jħobbu bħalna l-ilsien Malti. Jalla jkun hemm aktar żgħażagħ li jingħaqdu mal-Grupp u jieħdu mingħandkom il-ħeġġa li qiegħda tixprunakom biex taħdmu b'risq Ilsienna.
Grazzi, prosit u komplu b'din il-ħidma utieqa tagħkom.
Carmel G. Cauchi

Għażiż Paul,
Grazzi tal-folju, bħal dejjem ikollu ħafna affarijiet ta' interess għal min bħalna jħobb tant il-Letteratura. Kemm laqtitni dik il-kitba mill-blogg ta' Fr Montebello. Manwel Dimech persunaġġ li jaffaxxinani, aktar ma naqra dwaru, aktar nammirah.
Inselli għalik u grazzi tax-xogħol tant siewi li tagħmel b'risq il-Malti.
Amanda Busuttil

Għażiż Paul,
Kulmeta jasalli l-Folju tagħkom nammira ż-żelu li għandkom għall-Ilsien u għal-Letteratura Maltija. Komplu żommu din il-fjamma ħajja fost il-Maltin-Awstraljani. F'idejkom il-futur kemm dawn ser jibqgħu ħajjin. Xerrdu wkoll kemm tistgħu il-ktieb Malti! Prosit u awguri.
Alfred Massa

Għażiż Sur Vella,
Radd il-ħajr minn qalbi tal-folju tal-Grupp Letteratura Maltija li beda jasalli bħala hemża fl-email. Nieħu gost naqrah u niflih sewwa. Fuq kollox nitgħaxxaq nara l-Ilsien Malti ħaj fost ġemgħa etnika fl-Awstralja, li żgħira kemm hija żgħira, tidher ħabrieka, attiva u marbuta sħiħ mal-art ta' nisilha. L-ilsien nativ tagħna, il-ħsieb ta identita' komuni, jorbtuna bħal aħwa, lilkom f'art kbira u lilna f'ħolqa ta' gżira b'setgħat ukoll kbar. Nawguralkom l-aktar affarijiet sbieħ.
Tislijiet lil kulħadd.
Joe Camilleri

Għażiż Paul,
F'dan il-folju ta' Novembru hemm referenza għall-bilingwiżmu (Malti-Ingliż) f'Malta fl-ittra ta' Paul P. Borg. Fid-dinja tal-istudju, dan il-fenomenu ma jitqiesx ikrah, imma naturali. Il-bilingwiżmu Malti huwa uniku u naturali fostna fuq dawn il-Gżejjer f'nofs il-Mediterran. Iż-żewġ lingwi jdakkru lil xulxin u kaġun t'hekk il-Malti qed jistagħna u kapaċi jilqa' kull sfida tad-dinja moderna u futura. Bir-riżorsi li ġemma' matul is-sekli (mill-Għarbi, mill-Isqalli, mit-Taljan, u mill-Ingliż) il-Malti kapaċi jispjega kull kunċett li jeżisti u li jista' jeżisti 'l quddiem.
Qed ngħid dan kollu (fil-qosor, naturalment, għax wieħed jista' jikteb ktieb sħiħ fuq dan is-suġġett) għax intom il-Maltin tal-Awstralja qegħdin f'sitwazzjoni fejn tistgħu tikkontribwixxu sew għal dan l-iżvilupp ta' espansjoni.
Tislijiet.

Prof Charles Briffa
Department of Translation
Faculty Of Arts

Victoria
Department of Premier and Cabinet
OFFICE OF MULTICULTURAL AFFAIRS AND CITIZENSHIP

Proudly supported by the Office of Multicultural Affairs and Citizenship

BOV
BANK OF VALLETTA p.l.c.
Uffiċċju Rappreżentattiv:
16 Watt Street, Sunshine 3020
Telephone: 9311-3222

SUĊĊESS IEĦOR......

(minn Korrispondent speċjali)

Kif spjegaw iż-żewġ kelliema ewlenin fl-okkażjoni tal-lanċjar tal-ktieb GĦAD-DELL TAL-BALLUTA, is-Sur Gejtu Pace u Dr Ġorġ Boffa ,' Lanċjar ta' ktieb ġdid bil-Malti juri suċċess ieħor mhux biss għall-kittieb imma fuq kollox għall-kommunita' Maltija ta' N.S.W. u tal-Awstralja. Meta l-awtur jesplora aspett 'ġdid' ta' kitba bħal ma għamel Victor Vella, minn NSW, f'din il-ġabra tal-essejs, iżjed u iżjed għandna biex inkunu kburin.

Din l-okkażjoni sempliċi u qasira li għaliha attendew madwar 60 ruħ, li saret nhar l-Erbgħa 14 ta' Novembru, fetħet b'diskors ta' merħba mill-President ta' La Valette, is-Sur Gejtu Pace, fejn fisser ukoll l-iskop tal-okkażjoni u poġġiha fl-isfond kemm tal-kitba Maltija ta' N.S.W. u wkoll fl-isfond iżjed globali Malti billi għaqqad il-lanċjar mal-Festa tal-Ktieb li kienet qed issir Malta fl-istess ħin. Kif qal Gejtu, li avolja bogħod minn Malta għadna Maltin u għandna x'nikkontribwixxu għall-kitba/kultura Maltija.

Id-diskors tal-okkażjoni sar mit-Tabib Ġorġ Boffa li wara li spjega l-essej x'għamla ta' kitba hu, għamel apprezzament fit-tul tal-kitba ta' Victor b'enfasi fuq dan il-ktieb il-ġdid tiegħu. Dr Boffa wera li mhux biss hu awtur hu stess imma li hu kritiku wkoll għax daħal u tkellem fil-fond fuq il-lingwa li uża Victor f'dan il-ktieb, l-iżjed fuq l-għażla tal-kliem, u fuq is-suġġetti li huma ttrattati fil-GĦAD-DELL TAL-BALLUTA. Għamel enfasi fuq l-istil li uża l-awtur f'dawn l-essejs, speċjalment fuq it-tul u l-fond li bih is-suġġetti huma ttrattati li jgħinu biex il-qarrej jieħu pjaċir jaqrahom. Dan, skont Dr Boffa, jgħin biex il-qarrej ma jintilefx fit-tul tal-essejs u l-anqas fid-dettalji kultant 'akkademiċi' iżżejjed.

Din it-tema jkompli jisħaq fuqha l-awtur stess, meta Victor qam jitkellem u kompla jispjega u jispera li dawn l-essejs il-qarrej jieħu pjaċir jaqrahom kif ukoll jitgħallem xi ħaġa fuq dawn is-suġġetti differenti, suġġetti bħal ngħidu aħna..'Aħna kif aħna ..bħala Maltin' u fuq l-arti u fuq il-poeżija u l-bqija...Hemm ukoll suġġetti li huma parti mill-ħajja tagħna ta' bħalissa li nsibu taħt 'Kuxjenza u Konoxxenza' ...'It-Tbassir tal-Futur' u oħrajn.....Fid-diskors tiegħu Victor ta xi ftit tagħrif fuq u għaliex għażel l-isem tal-ktieb GĦAD-DELL TAL-BALLUTA. Spjega kif 'id-dell' (li għandu mis-SETAĦ!) hu l-post fejn il-Maltin iħobbu jistrieħu mill-qilla tax-xemx u forsi wkoll iħossu l-frisk tat-tramuntana. Xebbah din ir-roqgħa dell mal-pjazza, il-pjazza Maltija li ssibha f'kull belt u raħal, fejn in-nies jiltaqgħu, jixtru, jew ibiegħu, u fuq kollox ipaċpċu.... Kompla ta stampa kampanjola bi ftit drama ta' familja ta' bidwi żgħir Malti, u kif dari kienu jiltaqgħu għad-dell ta' siġra kbira tal-ballut (oak tree) biex jinfatru jew jieħdu biċċa ħobż jew biex jieħdu 'il-lunch' u jilletikaw u jitkellmu u jgħidu x'għadda minn għalihom ....speċjalment meta jgħaddi Ġamri ta' Tona.. jew Spiru ta' Kejli ... u .... jieqfu jgħidu kelma magħhom u jieħdu żebbuġa jew tnejn! Jien ngħid għalija ħassejtni qiegħed nara l-kwadru ta' 'Dejeuner sur l-herbe' (l-ikla fuq il-ħaxix), pittura famuża tal-Franċiż Claude Monet.! Victor għalaq billi għażel l-essej/storja favorita tiegħu 'Ritratt' (ta' ommu) u qara l-aħħar biċċa minnha. U....... rajt f'xi għajnejn demgħa jew tnejn!

Kien imiss liċ-ċkejkna Ruby Vella li daqqet 'Russian Melody' fuq il-lira jew *lyre*, li qisu arpa żgħira li kien jintuża ħafna mill-Griegi fl-antik. Victor għalaq is-serata billi irringrazzja lil kulħadd għas-sapport li urietu l-udjenza billi attendew. Fosthom semma lil Gail, waħda mill-ewwel studenti tal-Malti. Irringrazzja wkoll lil dawk li ħadu parti u li għenu biex l-okkażjoni isseħħ.

Mexxiet kollox is-Sinjura Rita O'Dwyer, li nafuha biżżejjed u l-iżjed il-vuċi tagħha ċara u mqita fuq l-SBS. Dan għamlitu bl-istil eleganti tagħha, mingħajr ħafna kliem, u b'kummenti li kienu jixirqu l-okkażjoni. Rita, ta' mara li hi, qalet l-aħħar kelma u stiednet lil dawk preżenti biex jagħtu ħarsa lejn il-ktieb il-gdid GĦAD-DELL TAL-BALLUTA, waqt li jieħdu *drink* u jgħidu kelma flimkien.

Biex nagħlaq nixtieq nirrepeti punt importanti li ssemma minn wieħed mill-kelliema rigward il-fatt li kien jistenna iżjed nies li għandhom għal qalbhom il-kitba Maltija imma li sfortunatament ma kienux preżenti. Jien ngħid għalija ħassejt in-nuqqas tal-istudenti u tal-għalliema tal-Malti għal okkażjoni bħal din, fejn barra li l-għalliem ikun jaf x'qiegħed jiġri fil-qasam tal-kitba Maltija jista' fuq kollox jitgħallem japprezza izjed il-kitba Maltija kemm mill-kitba u wkoll mill-kelma u mill-kummenti tal-kelliema prinċipali. Min-naħħa tal-istudenti jibqa' dejjem importani li huma f'dawn l-okkażjonijiet, li kemm dawk li għadhom jibdew kif ukoll min jaf ftit il-lingwa, ikun jista' jara u jħoss il-Malti x'inhu, u kif jista' jiġi użat f'okkażjonijiet formali ....bħal ma kien l-illanċjar ta' GĦAD -DELL TAL-BALLUTA ta' Victor Vella.

(Infakkru li GĦAD-DELL TAL-BALLUTA jinstab għal bejgħ fil-Maltese Community Centre ta' Royal Parade u l-ewwel ħamsa hemm magħhom 2 CD's ta' Victor, "..Tfuliti man-Nanna" u "Tfuliti l-Mellieħa ", b'xejn.)

FREKWENZI ĦIEMDA

Frekwenza Ħiemda hija l-karba għall-imħabba li ma tinstabx. Frekwenza Ħiemda hija l-imħabba li titfittex u ma tinstabx. L-imħabba u s-sess mhumiex l-istess, daqskemm mhuwiex l-istess il-ġuħ u l-aptit. Fil-ġabra Frekwenzi Ħiemda, għandna analiżi tal-imħabba mixtieqa, l-imħabba miċħuda u l-imħabba abbużata.

Matul il-ġabra, it-tema rikorrenti tal-għeluq tinbidel f'metafora ċentrali li tinħass minn novella għal oħra. Il-bniedem li jinbidel f'għasfur ċkejken maqbud f'qafas: "Għasfur ċkejken jitħabat mal-ħadid irqiq tal-qafas kemxejn akbar minnu, jittama li jtir 'il barra minn hemm"; il-bniedem li jsib ruħu magħluq f'kamra-kaxxa: "Il-kamra ta' Red: kaxxa tal-ġebel iffurmata minn erba' ħitan bla bieb u bla twieqi, dejjem mudlama u siekta meta t-tifla ma tkunx hemmhekk, u kollha storbju ta' mużika punk meta appuntu, tkun fl-Imdina ffortifikata tagħha."; il-bniedem li jinbidel fi xbieha ta' mħabba quddiem il-ħolm tiegħu stess: "Dik il-mara taħt driegħi kienet tiegħi, u tiegħi biss. U hekk kif kont lest li nagħfas l-imgħażqa tiegħi għall-aħħar darba sabiex inkun nista' nferrex iż-żerriegħa mad-dawra ta' fjur sbuħitha, hekk kif kont għoddni ħa nasal biex illesti dak il-kapulavur, ħarist lejn wiċċha, u ntbaħt li taħti ma kienx hemm iktar Nella. Taħti kien hemm mostru li hekk kif ħarist lejh iktar mill-qrib indunajt li ma kien ħadd għajr Oscar Vassallo."; il-bniedem li jinġarr mill-kurrenti tal-gidba: "dak il-lejl bl-ebda mod ma stajt norqod. Hekk kif kont qed nitqalleb fis-sodda tiegħi, ħsibijieti bdew imorru lura lejn dak in-nofstanhar li qattajna flimkien. Ikolli nistqarr li ta' spiss hi l-kuxjenza li żżommni mqajjem, dik l-istess kuxjenza li tfakkarni li dak li qed nagħmel huwa ħażin. Jiena wegħidt li naqdi lil Alla u mmexxi l-merħla li fdali f'idejja. U biex dan il-kmand inkun nista' nwettqu aħjar intrabatt għal għomri kollu bil-vot taċ-ċelibat.", hu l-bniedem komuni li jitħabat għall-ħajja, allura għall-imħabba li tixraqlu, imma li hija biss miraġġ 'il bogħod.

Għalhekk kull karattru f'din il-ġabra huwa l-istess karattru, imdawwar bi xbihat oħrajn bħalu imma differenti, tal-anqas fid-dehra esterna. Dan iwassal biex Frekwenzi Ħiemda jidher bħala collage li jikxef soċjetà li kulma taf tagħmel huwa li ssikket lil min jipprova jeżaminaha, u taħt it-tapit tal-Frekwenzi Ħiemda mingħalih jaħbi l-veritajiet li huma kollox minbarra ħiemda.

L-awturi Grima u Schembri, b'novella kontemporanja xi kultant ibbażata fuq il-poeżija, nieqsa mill-komunikazzjoni diretta għax hekk hi s-soċjetà, miżgħuda bi kliem ħażin u xeni saħansitra pornografiċi, isemmgħu l-Frekwenzi Ħiemda li għal ħafna għandhom jibqgħu ħiemda.

Justin Schembri, 30, huwa għalliem tal-Malti fil-livell sekondarju. Frekwenzi Ħiemda l-ewwel ktieb tiegħu. Jikteb kemm poeżija kif ukoll proża, u għaldaqstant, Frekwenzi Ħiemda jlaqqa' dawn iż-żewġ ġeneri fi stil ta' kitba mibni fuq il-poeproża, iżda b'mod żviluppat. Schembri huwa ggradwat fil-Malti u beħsiebu jkompli l-istudji tiegħu fil-qasam politiku.

Tyrone Grima, 36, jaħdem bħala Assistent Kap ġo skola tal-Knisja. Dan huwa t-tieni xogħol ippubblikat tiegħu. Fil-fatt fl-2007 Grima ħareġ l-ewwel rumanz tiegħu bil-Malti Celibacy. Apparti l-imħabba għal-letteratura, Grima huwa involut ħafna fid-dinja teatrali. Kiteb bosta xogħlijiet għal fuq il-palk li ġew diretti minnu stess. Grima huwa wieħed mill-fundaturi tal-kumpanija lokali Theatrencore. Għal din il-kumpanija dderieġa għadd ta' drammi fosthom Bariona ta' Sartre, Exit the King ta' Ionesco u Romeo and Juliet ta' Shakespeare. Grima huwa ggradwat fil-Franċiż u t-Teatru. Bħalissa qiegħed jistudja biex jikseb dottorat fit-Teoloġija fil-qasam tal-Ispiritwalità. Ir-riċerka hija ffukata fuq il-kitibiet ta' Simon Weil.

(Nixtieq nirringrazzja lil Joe Borg minn Malta li bagħtli dan ir-rapport)